



G. 27. num. 40

77757

26

EXERCITATIO IVRIDICA

DE

PIGNORATIONE

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

P R A E S I D E

D. FRID. GOTTLIEB ZOLLERO

COD. P. P. O. ECCLES. CATHEDR. MERSEB. CAPITVL. CVRIAE

IN PROVINCIA SVPREM. ASSESSORE NEC NON FACVLTV. IVRID.

SENIORE ET ACADEN. DECENV.

IN AVDITORIO ICTORVM

A. D. VI. SEPT. MDCCLXXVII.

PVBlice DEFENDET

CHRISTIANVS CAROLVS WEISSE

TENNSTAD. THVRING.

LIPSIAE

EX OFFICINA LOEPERIA



9.

62

9.





§. L



Haud exigua inter Doctores oritur pugna, utrum pignoratō ex legibus scriptis, vel ex consuetudinibus, quae vim legis habent, sit deriuanda. Iuri Canonico displicuisse hunc modum, probat Gregorius X. cap. vii. de Iniur. in 6to. Esti pignoratōes, quas vulgaris elocutio repressalias nominat, in quibus alius pro alio praegratur, tanquam graves legibus et aequitati naturali contrariae, civili sint constitutione prohibitaē; ut tamen earum prohibitio in personis ecclesiasticis tanto amplius timeatur, quanto in illis specialius inhihentur, eas concedi contra personas praedictas, seu bona ipsorum, aut quantumcumque generaliter praetextu cuiusuis

consuetudinis, (quam potius reputamus abusum fore) concessas, ad illas extendi praesenti decreto distinctius inbibemus. Illi autem, qui contra fecerint, aduersus personas eadem pignorationes seu repressalias concedendo, vel extendendo ad eas, nisi praesumptionem huiusmodi reuocauerint a concessione vel extensionis tempore intra mensem, si personae singulares fuerint, sententiam excommunicationis incurrant, si vero vniuersitas ecclesiastico subiaceat interdicto. Ius civile eandem fouere sententiam, testatur Pomponius l. 40. ad π . legem Aquil. Quamuis inquit alienum pecus in agro suo quis deprehendisset, sic illud expellere debet, quomodo si suum deprehendisset, quoniam si quid ex ea re damnum sentit, habet proprias actiones. Itaque qui pecus alienum in agro suo deprehenderit, non iure id includit, nec agere illud aliter debet, quam vt supra diximus, quasi suum, sed vel abigere debet, sine damno, vel admonere dominum vt suum recipiat. Intelligunt equidem nonnulli Interpretes hoc dictum de casu singulari, nempe de inclusione quae fit eo animo, vt includens pecus sibi seruet, et clam dominum habeat, et hic inde negant, quod de pignoratione in genere Ictus ferre voluerit iudicium. Sed haec sententia non meretur adplausum, si tantummodo verba legis paulo accuratius perpendere velis. Pomponius enim in vniuersum inclusionem alieni pecoris, quod quis in suo fundo inuenit, prohibet, et domini mentionem tantum ideo facit, vt demonstrat, dominum fundi pecora aliena eodem modo expellere debere, quomodo si suum deprehendisset, acturus fuisset. Accedit, quod haec decisio principiis et analogiae iuris omni ex parte conueniat. Nemo enim sibi met ipsi ius dicere potest, sed iudicis auxilium implorare debet. Quippe ex Edi-
cto

Etio D. Marci l. 13. n. quod met. caus. optimum est, ut si
 quas putas habere petitiones, actionibus experiaris, vis
 enim est et tunc, quoties quis id, quod deberi sibi putat,
 non per iudicem reposcit. Patet exinde pignorationem,
 quatenus priuatam vindictam inuoluit, iuri communi pe-
 nitus fuisse incognitam.

§. II. Germani vicinaeque gentes, licentiam pignorandi
 concesserunt, et exercitium priuatae vindictae dummo-
 do legitime fiat, nec excessus concurret, tribuere non
 dubitauerunt. Legibus enim Wisigothorum continetur:
 Si quis Caballum aut pecus alienum in vinea, messe,
 prato vel horto inuenerit, non expellat iratus, ne
 dum de damno expellit, euertat, sed ad domum suam
 inclusurus adducat, et dominum Caballorum vel peco-
 rum faciat certiore, ut praesentibus his, aut vicinis
 eorum damnum, quod illatum fuerit aestimetur, et le-
 ges Burgundionum Tit. 23. l. 1. et 3. disponunt. Qui-
 cunque animal de messe vel de quolibet damno incluse-
 rit, ei vis non fiat; quod lege quoque Salica cauetur.
 Hinc Speculum Saxonicum lib. II. art. 27. disponit, ut
 is, qui super agrum feminatum plaustrum vehit, damnum
 refarcire teneatur, et si id non fecerit, licite pignoretur,
 et Lib. II. art. 20. quilibet arantem agrum suum licite
 sine iudicis licentia, ut eum ad iustitiam faciendam indu-
 cat, pignorabit; quod etiam probat art. 47. his ver-
 bis. Qui sua pecora in alterius fata vel gramina immi-
 serit, damnum refarciet et tres solidos possessori dabit
 pro emenda. Si autem dominus pecorum praesens non

fuert, et pignorantur, damnum si ostensum fuerit, solvat dominus, prout a paganis arbitretur. Putant equidem nonnulli, in hoc textu pignorationem non vniuersaliter, sed tantum certo in casu, nempe si dominus pecoris, quod nocuit, non fuerit praesens, sermonem esse. Sed quamuis non negauerim, duos hoc in textu decisos esse casus, quorum alter de domino praesente, alter de domino absente agit, nihilominus tamen confirmatur sententia, pignorationem priuatam valere, quatenus a domino pecoris, quod nocuit laesus non confestim consequi possit restitutionem damni, quod exinde percepit.

§. III.

Caute tamen hoc in casu procedendum est, ne dominus fundi fines excedat et auctoritate sibi concessa abutatur, cum alias excessus in pignoratione mereatur reprehensionem, et pignorantem ad damnum refarciendum stringat; quod vt clarius appareat, requisita, quae in actu pignorationis sunt obseruanda, breuiter, legumque dispositione praescripta recensebimus. Cauendum nempe 1) vt pignoratio fiat in ipso facto. Huc spectant verba des Land-Rechts lib. 2. art. 40. und werden des Mannes Ochsen, Pferd oder Wagen verlinnert in der Handhastent That, cuius rei ratio non immerito ea esse videtur, quod si iumenta vel pecora de frugibus priusquam expellantur, exierint, vtrum ipsa damnum fecerint, ignoretur, et hinc inde cum certitudo damni illati deficiat, satisfactio a domino fundi peti nequit. Cum enim vti in ante-

recedentibus diximus, conseruandi iuris gratia leges priuata approbauerint pignorationem, quomodo quaeso dominus fundi, qui quod pecus nocuerit, certe asserere non ualet, damni illati satisfactionem petere, et circa pecus pignorationem retentioni similem, exercere potest. Potiori iuri excessum committere dicimus, ob quem dominus pecoris iniuriam sibi illatam vindicat.

§. IV.

Hac ex ratione non laudo sententiam eorum, qui putant, quod dominus fundi, qui animalia alterius in suo fundoprehendit, et dum ea vult apprehendere, in alium fundum aufugerint, possit in continenti persequendo etiam in alieno fundo capere, praesertim cum eo usque procedant, vt pecora in via siue publica, siue vicinali sint, siue per alios fundos errent, cum ad ea is, qui damnum passus est, accedat, impune capere et ius pignorationis exercere possit, contendant. Quamuis enim rationem decidendi eam esse velint, quod haec persecutio sit actus priuatus, per quem non violatur iurisdictio, minime tamen exinde defendere possunt decisionem analogiae iuris et naturae pignorationis repugnantem. Leges enim quae hoc remedium concesserunt, potissimum et principaliter ad id respexerunt, vt libertatem agrorum nostrorum vel a praetensa seruitute, vel a damno immunem vindicemus, et iura quae nobis in ipso fundo, quem possidemus, competunt, defendamus. Quod si itaque intuitu possessionis, quam habemus, pignoratio obtineat, et inter media priuata auctoritate ius quoddam exercendi referatur, in aprico est positum illum, qui

qui in alieno fundo, a cuius possessione excluditur, pecora nociva capit, inique exercere pignorationem et alterum in possessione fundi turbare, quod leges nunquam permittunt. Et quamvis penes Leyserum specim. CXI. Medit. V. responsum extet, quod aduersariorum opinionem tuetur, ipse tamen Leyserus confitetur, iniquum et iuribus nostris haud conueniens esse responsum, quod uti saepiuscule in collegiis, in quibus dissensus illorum, qui praecipue nouitatis studio delectantur, regnat, contingere solet, suffragiis aliorum superatus, non vero rei veritate conuictus elaborauit.

§. V.

Vterius requiritur, vt animal, quod damnum dedit, includatur, et illaesum conseruetur. Pignorationem enim, quae retentionem inuoluit, solummodo eam ob causam fit, vt domino damnum passio, satisfactio sit salva, et dominum animalis nociui ad refarciendum damnum eo melius compellere queat, hinc inde ex generali consuetudine Germaniae pignorationes pecudis, donec de damno dato satisfiat, permittas esse, optimo iure defendit *Koepfen. decis. 21. n. 11. sequent.* Quam ob rem non licet pecus in agro, quod quis in suo deprehendit, occidere, sed si id faciat, excessum committit, propter quem contra illum ad refarciendum damnum domino animalis competit actio *Maer. P. I. Dec. 34. n. 17.* Conuenit hoc regulis interpretandi, quas circa leges et potissimum ius singulare adhibere fas est. Semper enim leges ita sunt interpretandae, quo voluntas earum conseruetur, *l. 18. π. de legib.* Pignorationem vero esse ius singulare

ne-

nemo dubitabit, dummodo considerare velit, contra communem iuris tenorem hanc esse concessam, cum satis abunde constet secundum regulas iuris neminem sibi met ipsi posse ius dicere. Cum igitur diuturna consuetudine, quae l. 33. π. de legib. pro iure et lege in his, quae non ex scripto descendunt, obseruari solet, pignoratione eatenus solummodo sit approbata, vt dominus fundi animal nociuum capere queat, sub illa apprehensione autem occisio animalis non contineatur, liquido constat, peccare contra legem illum, qui dum retinere tantum debet animal nociuum, illud pro arbitrio interficit. Excipe tamen casum, nisi pecora ferociora sunt, quam vt capi, vel pignorari queant, quippe tunc inter necionem impure suscipit dominus damnum passus. Probat hoc verba Iuris Prouinc. lib. II. art. 40. Freget aber ein Mann seiner Nachbarn Korn ab, oder mit Gänfen, die man nicht pfänden mag, und beißen sie die Hunde zu tode, oder verwunden sie, man bleibt es ohne Wandel und Schaden, conf. Carpzov. P. II. C. El. XXVII. def. 1.

§. VI.

Ad defendendam iustitiam pignorationis iure Saxonico quoque refertur, vt animal inclusum a domino qui actum pignorationis exercuit, offeratur et tradatur iudici. Dixi iure Saxonico hoc esse necessarium, iure enim germanico aliter seres habet, et cuilibet, qui pignorauit, competit potestas animal nociuum tam diu retinendi, donec damna et expensae refundantur. Stryck in cf. mod. ad tit. si quadrupes pauper. feciss. dicar. §. XVI. Circa quod potissimum ad tria est respiciendum 1) ad

B

tem-

tempus intra quod pignus tradendum 2) ad iudicem cui traditio fit, et 3) ad modum circa traditionem obseruandum. Quod ad primum attinet, nonnullis placet sententia, quod pignus intra viginti quatuor horas ab actu pignorationis computandas, iudici sit tradendum; sed rationem huius asserti penetrare non possum. potiori iure adfirmarem, quod pignus statim et quam primum offerri potest, manibus iudicis sit relinquendum. Textus enim iuris Saxonici P. II. Const. El. VII. Es soll aber gleichwohl mit der Pfändung auch gebährlich und wie landbräuchlich gebahret, und die Pfände in das Gerichte überliefert werden, inquit de vi pignus tradatur iudici, volunt, nec temporis mentionem faciunt. Cum vero lege non distinguente, nec nobis distinctionem addere liceat, interpretationem verbis et menti testatoris contrariam suscipere nefas est, quod eo maiorem promeretur applausum, cum pignoratio, uti in anterioribus demonstrauius, exemptionem a iure communi efficiat, ius vero singulare interpretationem strictissimam desiderat. Cui accedit, quod iura iudici competentia, priuatus suo facto nec auferre nec diminuere possit. Constat vero iure Saxonico P. I. Const. El. XXVII. iudicem, si pignorus pecora vel alias res redimere contumaciter neglexerit, poenam contumaciae pro singulis noctibus siue pro singulis viginti quatuor horis exigere posse, trinos solidos, verbis, dem Gerichts-Herrn von jeder Nacht, so lange das Pfand ungelöset stehen bleibet, drey Schilling Pfennig. Quod si itaque domino fundi competeret facultas animal nocuum penes se retinere, utique patere-tur praedictum, si dominus pecoris intra hoc spatium

re-

redimeret pecus, priuato enim hanc poenam exigere, cum non habet iurisdictionem, minime competit.

§. VII.

Quod ad iudicem attinet, requirunt leges competentem, pro quo is habetur sub cuius iurisdictione fundus, in quo pignori facta, situs est. Huc spectant verba Const. Saxon. VII. P. II. und die Pfande in das Gerichte darein der Grund gelegen, überantwortet werden. Quamobrem si hoc non obseruet pignorans, poenam luit, quae ob distinctionem personae, an nempe committat hoc delictum extraneus, vel subditus, est diuersa, quod probat Const. Saxon. VIII. P. II. his verbis: Wenn die Pfande in ein ander Gerichte von dem so nicht Unterthan ist, entführet seynd, so sprechen unsere Schöppen-Stühle zu Abtrag die gesetzte Buß der sächsischen Recht der 30 Schilling Pfennig, und daß er das Pfand in die Gerichte, daraus es genommen, einstellen, und sich solchem nimmehro zu enthalten, wahren solle. daß aber ein Unterthan die Pfande aus seines Herrn Gerichte entführet, und derselben Jurisdiction erimiret, derselbige so es in Meynung transferendi iurisdictionem gethan, soll mit ziemlicher Geld-Buße oder Gefängniß gestraft werden. Es möchte auch der Frevel und die Verbrechen so groß seyn, daß der Gerichts-Herr Macht hätte, den Verbrecher zu verkaufen, und sich aus seinen Gerichten, die er ihn entziehen wollen, zu wenden.

Quid vero obtinet, si ipse pignorans habeat iurisdictionem in loco, quo pignus captum est, *Berlich P. II. Concl. 34. n. 24. Berger. Oeconom. iur. lib. II. T. II. §. 26.* hoc in casu exceptionem statuit a regula, et pignoranti ius retinendi pecora nociua, impune concedit. Putavit forsitan, satisfactum esse legi, cum animal in manibus iudicis, cuius iurisdictioni subiaceret fundus, comprehenderetur, quod Constitutio Saxonica pro forma agnoscit. Sed merito de hac limitatione, quamvis speciem veritatis habere videatur dubito, cuius rei causa duplex extarumentum in promptu. Partim enim si domino fundi in quo pignoratio facta, relinquimus pignus, eam in propria causa iudicem constituimus, quod leges nunquam probant. Abstinere enim iudex debet ab omni cognitione, si causa illum et subditos concernat, ita ut nec ipse nec eius iustitarius ferre sententiam possit, sed potius secundum ord. Sax. recog. T. II. §. 2. acta ad collegium iuridicum transmittere et sententiam hanc indelatum publicare debet. Partim etiam leges expresse id prohibent. Hinc Imperator Fridericus III. in Reformatione de anno 1442. §. 3. iubet, doch daß er alsdann mit dem Pfanden pfändlich gebähre, also, daß er dieselbe Pfand alle ungeverlich in die nächste Stadt oder Schloß treibe, da ein Gerichte sey, daß weder des, der angreift, oder pfändet, noch des der gepfändet wird, nicht sey. Quod ut probat Const. El. VII. P. II. verbis oder da sie daselbst nicht angenommen, in das nächste Amt darbey gewendet und eingestellet werden. Differit equidem haec constitutio tantum de casu, si iudex, sub cuius iurisdictioni fundus

dus constitutus pignora recipere, recuset, aut nihilominus ob paritatem rationis, legem ad praesentem casum applicandam esse, recte adfirmat *Schaumburg* in *Introduct. ad Ius Saxon. Sect. III. Exercit. V. §. 30. P. 1155.*

§. IX.

Quoad formam necessarium est, ut pignorans animal nocivum illaesum iudici offerat, et excessum in auferendo pecore non committat. Quemadmodum enim is, qui pecora, dum capere potest, interficit, peccat, ita pariter ille, qui pecora, non illaesa, sed sua culpa corrupta tradit iudici, regulas pignorationis excedit, et ad damnum refarciendum iure adigi potest. In hunc quippe finem pignorationis pecorum et animalium censetur permissa, ut dominus fundi conseruet sua iura et interrumpatur praescriptio, quo facilius dominus eorum in ius vocari et conveniri possit. Quod si itaque abutitur iure concessio et ultra formam praescriptam, beneficium exercet, non de iure agit, sed damnum iniusto modo infert, alteri, quod patrocinium haud meretur, bene tamen restitutionem laesionis, sibi enim tali modo ipse ius dixit, desiderat. *conf. Carpzov. lib. I. Resp. II. n. 6.* Eadem quoque ratione cauendum est pignoranti, ut non amplius pignoretur, quam pro sine pignorationis opus est. Hinc si quis gregem ovium in loco ubi ipsi ius non competit pascat, non competit domino integram pignorarare gregem, sed tantum tot includere licet oves, quot ad refarciendum damnum illarum, sufficiunt quodsi aliter fecerit, animo iniuriandi et vexandi id fecisse constat, et propterea actione conveniri potest *conf. Maev. P. I. Dec. XXXIV. n. 17.*

Hac occasione oritur quaestio, vtrum is, qui seruitutem pascendi debet dominantis pecora, si damnum dent, iure pignorare queat. Negatiuam sententiam plerique defendere malunt ex *l. 5. et 7. C. de Seruit.* vbi seruiens, si forte dominans seruitutem vltra, quam par est extendat, magistratum ad ire iubetur. Sed veridicam opinionem habet *Lex. Spec. CXI. medit. 4.* et ad probandam causam duobus argumentis vtitur, primum in eo confisit, quod nempe vnicuique, cui in suo damnum fit, pignorare liceat, alterum, quod ipsum ius Romanum seruituti non omnem vim priuatam interdicit, cuius rei causa prouocat ad verba Pomponii *l. 1. §. 1. si seruit. vindicet si cum meus proprius esset paries, passus sum te immutare tignam, quae antea habueris: si noua velis immittere, prohiberi a me potes, imo agere etiam tecum potero, vt ea, quae noua immiseris, tollas.* Et quamuis bene sciam, legem citatam desionem non efficere cum iure Romano pignorationes haud valeant, moribus enim Germanorum vt ab initio dixi et probaui, debent natalia, nihilominus tamen argumentum praestat et defendit causam, eius qui in possessione turbatur, cuius rei causa pignorationes sunt introductae. Hinc Iedi Helmstadienses pronunciauerunt, Daß Beklagter dasjenige, was ihnen zu erweisen obgelegen, und sie sich angemasset, zur Nothdurft erwiesen, derowegen ihnen die freitlig gemachte Huth-Weide, und Auftritt der Schlacht Hammel-Thiere mit zu erkannt, wobey jedoch Klägern die Pfändung und andere rechtliche Mittel auf den Fall da ihnen an denen Früchten oder sonstigen Schaden zugefüget werden sollte vergebnet wird.

COROLLARIA I.

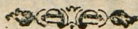
Secundum ius ciuile, nulla seruitus consistit in faci-
ciendo, factum enim inuoluit obligationem personalem,
qualem non permittunt iura in re.

II.

Diuisio ususfructus in causalem et formalem ex sub-
tilitate DD. prouenit, nec analogiae iuris respondet.

III.

Qui modum seruituti praefinitum non obseruat,
amittit seruitutem, valet enim regula; qui abutitur iure
suo, potius iure est priuandus.



COROLLARIA I.

Secundum in casu, nulla forma consistit in fa-
ciendo, factum enim inchoat. Dicitur enim per
quidem non permittit nisi in re.

II.

Dignis videretur in casibus et formaliter ex sub-
stantia DD. proceat, nec auctoritas nisi respondeat

III.

Qui modum formam, praedictam non obstat.
ante formam, vel etiam regula; qui dicitur nisi
hic, potius fore est praedicta.

—



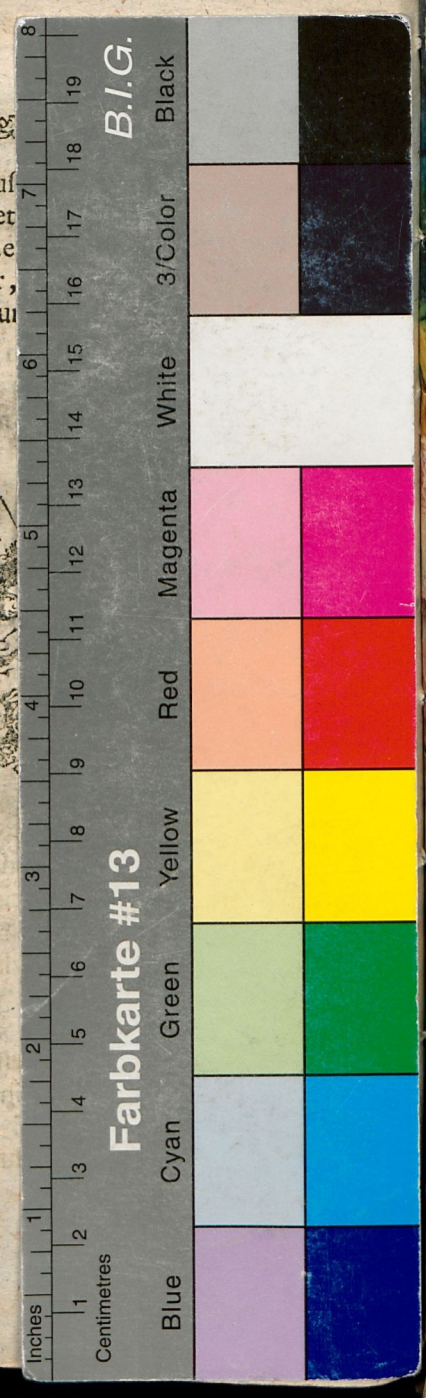


ULB Halle
005 377 420

3







9.
P. G.

1777/57
26

EXERCITATIO IVRIDICA
DE
PIGNORATIONE

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
P R A E S I D E
D. FRID. GOTTLIEB ZOLLERO
COD. P. P. O. ECCLES. CATHEDR. MERSEB. CAPITVL. CVRIAE
IN PROVINCIA SVPREM. ASSESSORE NEC NON FACVLTV. IVRID.
SENIORE ET ACADEM. DECEMV.
IN AVDITORIO ICTORVM
A. D. VI. SEPT. MDCCLXXVII.

PVBLICE DEFENDET
CHRISTIANVS CAROLVS WEISSE
TENNSTAD. THVRING.

LIPSIAE
EX OFFICINA LOEPERIA

